

je kislo pripomnil: »Rodil sem se kot Avstrijec (namreč pred koncem prve svetovne vojne) in umrl bom kot Avstrijec.« Njegov ideal je bila čim širša slovenska avtonomija v okviru »Mitteleurope« in čim globlja notranja demokracija, zato se je slovenske državnosti od srca razveselil in jo je prišel takoj pozdravit na domača tla.

Na Glocknerju (ki mu je dosledno rekel Veliki Klek) je bil trintridesetkrat, na Mont Blancu šestkrat, drugih vzponov pa ni štel. Med temi so bili, če na začetek postavimo Dolgo nemško smer v Triglavu in siceršnje julijsko in grintovsko klasiko, pomembni vrhovi alpskega loka, recimo v Visokih Turah, Lienških Dolomiti, Zillertalericah, Oetztalericah, Stubaiericah, Silvretti, Dolomiti; zahodnjeje Presanella, Ortler, Königspitze, Badile, Bernina, Palü-Bellavisto-Zuppó, Weissmies, Fletschhorn, Dom, Alphubel, Allalinhorn, Breithorn, Dent Blanche, Zinalrothorn, Monte Rosa (več vrhov, med njimi seveda vsaj dvakrat Dufourspitze), Jungfrau, Finsteraarhorn, Dent d'Herens, Mont Dolent, Barre des Ecrins.

Gorniške (ne)uspehe, svoje in drugih, je obrenkal na poudarjeno športno struno. Je pač tako, da pravemu hribovcu le pošten športni dosežek najbolj požene kri po žilah. Lepotna doživetja so za navrh, za maslo na kruh, a stara stvar je, da maslo brez kruha prav dobro ne tekne. (Tega pač ne razumejo tisti, ki se z žičnico pripeljejo na gor!)

Vsako mojstrstvo se mu seveda ni posrečilo. Saj se nikomur. Na Civetti je kot »star maček« z montblanskihi ledenikov hotel pokazati »mečkačem«, kako se obvla-

da strm sneg in je pouk že po nekaj korakih nazorno zaključil z bliskovitim dričem v globino, prekucem čez glavo in srečnim naključnim pristankom na zadnji plati spodaj v skalah, vendar — če odštejemo neogibni pretres — brez hujših posledic za telo in (kot se je kasneje izkazalo) brez učinkovite šole za naprej.

Tako je na Moiazzi spet odletel, tokrat na ferati, v navpičnem pragu, in spet mislil skleniti svoje (gorniško) življenje, a se je izmazal z zlomljeno nogo. Takrat sem bil celo jaz kot njegova senca opažen s strani visokih, seveda le z bežnim vprašanjem o (so)krivdi, ki bi jo bil kot naključno navzoči serijski primerek človeške pasme lahko zakuhal. Čisto podobno Cirilu, da je za policijski zapisnik poudarjeno navedel, da je nesreče popolnoma sam kriv.

## ZADNJI KLIC

Ker je svoje gorniško poželenje držal strogo v ljubiteljskih okvirih in ker si je svoje uspehe zapisoval le v srčno kartoteko, za posvetni ugled potem niso zadoštovali in si zunaj kroga prijateljev ni naredil imena. (Hvala Bogu! Kaj bi z njim, če bi zanj žrtvoval iskrenost in notranjo svobodo!) Tako so ga tudi v stanovskih vrstah držali močno na robu. Planinstvo je (bilo) v njihovih očeh nekaj odvečnega, nadležnega, motečega, zapravljiivega. (Namreč stalno, dosledno, vztrajno planinstvo; en izlet na leto bi še spravili dol, morda celo pohvalili.) Mislim pa, da je kot planinec vreden sobrat **Staniču in Aljažu, pa Mlakarju in Setničarju in Črnilogarju in Urbaniji** (po številu osvojenih vrhov in športnem naponu jih prekaša vse skupaj; rad je dobrodušno robantil, če je kdo menal: »Če je Mlakar prišel tam gor, boš pa ti tuđ!« — s sonavezniki namreč ni imel posebne sreče), pa gorniško zavzetim tirolsko-švicarsko-francoskim alpinistom in abbéjem. Prosti čas je imel zanj smisel, če ga je prebil v gorah.

Imel je, po vseh doživetjih in poznavalstvu, tudi izostreno oko za dobro planinsko knjigo. (»Tiste krtine si natlačil noter, a nisi mogel raje dati Kukove špice pa Pihavca pa Luknje peči,« je kritiziral Sto slovenskih vrhov. »No ja, pa saj mora biti za vsakogar nekaj,« je pristal.)

Ko je začutil zadnji klic, je pospravil orodje in knjige in jih poklonil prijateljem. Četudi si ni nabral »blaga, ki ga tatovi spodkopujejo in molji razžirajo«, je hotel oditi tako, da bo za njim kar najmanj dela. To je bila odlika starih, ki se sliši danes skoraj pravično ali kot prizor iz srednjeveške moralke: človek se spravi z Bogom in z ljudmi, izpove zadnjo voljo, vsem naokoli poda roko in se vleže, nato vstopi božja dekla in zamahne s koso. Tako »pravljčno« se je poslovil Janko Mlakar od Triglava (»Moja zadnja pot na Triglav«) in tako je menda pospravil svojo delovno mizo veliki **Plečnik**, ko je vedel, da ne bo potegnil nobene črte več. Blažena umirjenost čiste vesti, ki s svetniško vdanostjo sprejema polnost časov!

Utrujeno srce se je ustavilo v nedeljo, 3. marca 1996, na Zgornjem Avstrijskem. K počitku se je zateklo na ljubljanske Žale, v »raj pod Triglavom«, ki ga hladna tujina, četudi veličastna, ni mogla odtehati.

## Kako bi rad

### ZVONKO ČEMAŽAR

*Ko v jutru ranem se zbudim,  
planine prvi moj pogled objame,  
ko v zarji gledajo naravnost vame  
in v tih sreči k njim želim.*

*Krvavo rdeče jim žare  
robovi, ki kot ena sama črta  
vijó se v dalj, a v glavi misel vrta,  
preplavlja dušo in srce.*

*Kako ukradel bi si dan,  
da pota vaša zopet bi oblazil,  
se po policah ozkih drzno plazil,  
vesel kot vedno, neugnan!*

*Kako bi rad, le če bi smel,  
vam spet razkril vse bolečine svoje,  
o, ljube gore, ki tako ste moje,  
da vsak bi kamen me umel.*

*Zašel predaleč sem, bridkost  
le iz daljave dajem vam čutiti.  
Saj rad bi k vam, slapovi kameniti,  
a večja kliče me dolžnost.*